

A3. MARC CONCEPTUAL DE L'ÚS PÚBLIC	2
3 MARC CONCEPTUAL DE L'ÚS PÚBLIC	3
3.1 L'ÚS SOCIAL ALS ESPAIS NATURALS PROTEGITS.....	3
3.2 L'ÚS SOCIAL AL PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT. NECESSITAT DE LA PLANIFICACIÓ.....	5
3.3 OBJECTIUS DEL PLA D'ÚS PÚBLIC	6
3.3.1 OBJECTIUS GENERALS.....	6
3.3.2 OBJECTIUS CONCRETS.....	6

A3. MARC CONCEPTUAL DE L'ÚS PÚBLIC

3 MARC CONCEPTUAL DE L'ÚS PÚBLIC

Les paraules “ús públic” porten implícit que es realitzi un ús per al bé del públic, de la comunitat dels habitants, i aquest és el cas dels espais naturals, però actualment aquesta expressió ha derivat cap a un sentit de “l'ús del públic”, ús amb finalitat turística i recreativa dels espais naturals que en fa el públic. Així doncs es prendrà aquesta última definició, consensuada en el marc de l'estat espanyol en el llibre “*Conceptos de uso público en los espacios naturales protegidos*” (Europarc al 2005), com a referència en el present Pla.

Ús públic

Conjunt de programes, serveis, activitats i equipaments que, independentment de qui els gestioni, han de ser proveïts per l'Administració de l'espai natural protegit amb la finalitat d'apropar els visitants els valors naturals i culturals d'aquest, d'una forma ordenada, segura i que garanteixi la conservació, la comprensió i l'estima de tals valors a través de la informació, l'educació i la interpretació del patrimoni.

3.1 L'ÚS SOCIAL ALS ESPAIS NATURALS PROTEGITS

La demanda per part de la població dels espais naturals amb finalitats lúdiques, educatives i turístiques, ha evolucionat com un dels aspectes més dinàmics dels canvis produïts en els espais protegits en els últims anys.

El contacte amb la natura porta a beneficis per a la persona (tranquil·litat, enriquiment personal,...) i també per les zones que són receptores (increment dels ingressos per serveis al turisme). Però un increment excessiu en la demanda pot arribar a ser un factor de risc per a la preservació i tenir conseqüències negatives (erosió del sòl, estrès per a la fauna, trepig de la vegetació,...) i pot arribar a ser incompatible amb la conservació dels espais (objectiu principal dels espais naturals protegits).

Això ha portat a que les administracions gestores de l'espai hagin fet inversions en equipaments d'acollida i en actuacions per a l'ordenació de l'ús públic en els espais. En aquesta situació, els espais naturals protegits, i en especial la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona, han aportat el marc per a que les persones poguessin accedir-hi i gaudir del contacte amb els espais oberts i la natura alhora que se'ls hi proporcionava la infraestructura necessària per a fer-ho (punts d'informació, equipaments d'educació ambiental, itineraris senyalitzats,...). En molts casos, però, no s'ha previst el problema amb prou antelació i els espais naturals protegits han estat objecte dels impactes produïts pels visitants.

Per tal de trobar solucions a aquests problemes una estratègia clara és afrontar la situació regulant l'accés als espais naturals protegits existents, i gestionar els fluxos de visitants per evitar que superin la capacitat de càrrega dels llocs més fràgils. Però això, que és indispensable, no és suficient, sinó que cal oferir alternatives (*Carta Europea de Turisme Sostenible*).

Per altra banda en sector primari de l'economia de les zones rurals ha patit un procés de recessió i el món rural ha buscat alternatives en la diversificació de les seves activitats aprofitant el flux de visitats. Això ha desembocat en un sector de turisme rural emergent dins l'economia i a una terciarització de les zones rurals amb l'aparició de restaurants, allotjaments i serveis associats al turisme. Cal ressaltar la importància del paper dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies en divulgar l'existència d'aquests espais, els seus valors naturals i humans i els serveis que ofereix.

Finalment cal destacar que al llarg dels últims anys s'ha donat un nou moviment a escala internacional per al foment del turisme responsable, turisme sostenible o ecoturisme. El consell d'Europa, en el seu document *Turisme i sostenibilitat (1997)* fa certes recomanacions per aconseguir que el turisme sigui sostenible:

- Acceptar o renunciar a un cert grau de confort
- Estar disposat a utilitzar els transports públics
- Saber aturar-se i anar a poc a poc
- Interessar-se per les tradicions, els costums i els modes de vida locals i respectar-los
- Protegir activament el medi ambient
- Prendre consciència dels problemes
- Reduir la freqüència dels viatges
- Mostrar preferència pels productes locals

Aquest criteris, modificats adientment, poden ser aplicables a l'entorn de Catalunya, als seus espais protegits i en concret al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac.

3.2 L'ÚS SOCIAL AL PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT. NECESSITAT DE LA PLANIFICACIÓ

El parc natural de Sant Llorenç del Munt forma part d'una Xarxa d'Espais Naturals configurats al voltant de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, una zona amb una densitat molt elevada, de més de 1.500 hab/km². Aquests habitants realitzen un procés de busca d'espais verds cada cap de setmana, i els espais naturals de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona en són un dels principals objectes. Així doncs aquesta Xarxa d'espais naturals compleix una funció social, com a espai per al temps lliure, l'educació i la formació.

Sant Llorenç del Munt es troba en la part central de la Xarxa i és un espai amb elevats valors naturals, culturals i paisatgístics. La seva situació pròxima a la zona del Vallès i Barcelona, i per tant a l'abast dels tres milions de persones, ha portat a una gran freqüentació que augmenta amb el pas dels anys. Això suposa un augment del risc per freqüentació i augmenta el potencial impacte que pot tenir l'espai.

Així doncs, per intentar que els visitants no sobrepassin la capacitat de càrrega de l'espai, o bé que aquest tingui els espais necessaris habilitats per a rebre'ls, cal que es doni un procés de planificació de l'ús públic, les principals zones d'accés i els equipaments d'acollida.

L'aprovació d'un programa o pla d'ús públic per part del parc i de la seva administració política responsable, reflexa el suport i la voluntat de planificar i ordenar l'àrea, que en els darrers anys s'ha convertit en un repte i en una de les principals funcions pels gestors d'aquests espais.

El repte per regular l'ús social dels espais naturals als espais protegits es basa en la identificació i selecció dels espais a protegir i es recolza, principalment, en criteris ecològics, entre els quals destaquen els criteris de diversitat, raresa o singularitat, integritat, representativitat, fragilitat o vulnerabilitat, connectivitat i dimensions. En qualsevol cas, la connectivitat ecològica és un element cabdal per donar sostenibilitat al sistema. Però també cal donar resposta a les activitats que els visitants demanen.

En els últims anys les principals directrius que han regit les decisions sobre la gestió dels parcs de la Diputació de Barcelona i el seu ús públic són les següents:

- Consolidar un territori de gran valor ecològic, ambiental i paisatgístic, preservant-lo dels processos d'artificialització.
- Establir un programa socioeconòmic que contribueix a garantir els nivells de qualitat de vida dels ciutadans del sistema geogràfic integrat per l'espai objecte de protecció i el seu entorn immediat.
- Atendre les demandes socials i culturals dels ciutadans del país.
- Homogeneïtzar el planejament des d'una perspectiva supramunicipal del territori.

3.3 OBJECTIUS DEL PLA D'ÚS PÚBLIC

3.3.1 OBJECTIUS GENERALS

El Pla d'Ús Públic s'emmarca dins el Pla Especial de protecció del Parc, l'objectiu del qual és "l'establiment d'un règim de protecció i conservació del medi físic, el paisatge, els sistemes naturals i la diversitat biològica de l'espai natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, compatible amb l'aprofitament sostenible dels seus recursos i l'activitat dels seus habitants, així com *l'ordenació de l'ús públic i el foment del coneixement i el respecte al medi, amb una atenció preferent a l'educació ambiental*".

Així doncs, el que pretén el present Pla d'Ús Públic és concretar la part del Pla Especial que es refereix a l'ús públic.

L'**objectiu principal** és planificar i ordenar l'ús públic dins el marc del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac de forma compatible amb la conservació dels recursos naturals i culturals de l'espai i per aconseguir un foment del coneixement i el respecte al medi que els posi en valor.

3.3.2 OBJECTIUS CONCRETS

Aquest objectiu es concreta en els següents objectius:

- Identificar la situació actual d'oferta dels equipaments d'ús públic en el Parc Natural de Sant Llorenç i el seu entorn
- Identificar el tipus de visitant que existeix en l'àmbit d'estudi
- Analitzar l'encaix i correspondència entre la oferta i la demanda
- Descriure els principals recursos turístics del Parc
- Posar de manifest els principals impactes (socials, econòmics i ecològics) que produeix l'ús públic sobre el Parc Natural
- Analitzar els agents implicats en la gestió de l'ús públic i la seva articulació executiva
- Proposar un model d'ús públic en el Parc que regeixi la gestió futura
- Establir els criteris bàsics i orientacions del model d'ús públic desitjable per aconseguir la compatibilitat amb els recursos naturals
- Planificar la infraestructura necessària per a la seva recepció
- Ordenar els accessos al Parc i les activitats que es realitzen dins el Parc
- Proposar els programes i actuacions necessàries